



# A romániai biogazdálkodás jelenlegi helyzete és fejlődési tendenciái

Dr. Nagy Miklós



- A Bioterra Románia Biogazdálkodók Egyesülete 1997 alakult, 26 alapító tag részvételével, Christliche Ostmission svájci szervezet támogatásával.
- A Bioterra egyesület évente szervez országos és nemzetközi konferenciákat a biogazdálkodásról és a környezetvédelemről.
- Az egyesület “Bioterra” címmel folyóiratot jelentet meg, havonta 11.000 példányszámban
- Az ökológiai gazdálkodásról szóló útmutató kiadásával folyamatosan tájékoztatja tagjait a biogazdálkodás terület legújabb fejleményeiről.

## Mi az ökológiai gazdálkodás?

### ⇒ Termelési rendszer

- ⇒ A szintetikus vegyszerek lehető legkisebb mértékű használata
- ⇒ Európai szinten szabályozzák
- ⇒ A termelésre, címkézésre és ellenőrzésre speciális szabályok vonatkoznak
- ⇒ A gazdálkodás és az állattenyésztés globális rendszere
- ⇒ A legjobb környezetvédelmi gyakorlatokat ötvözi
- ⇒ A biodiverzitás magas szintje biztosított
- ⇒ A természeti erőforrások megőrzése biztosított
- ⇒ Csökkenti a vízkészletek szennyezését
- ⇒ Az állatok jólétének feltételei biztosítottak



## A mezőgazdasági termelésre vonatkozó szabályok

### Az alábbiakra térnek ki:

- ⇒ növénytermesztés
- ⇒ állattenyésztés
- ⇒ átállási szabályok
- ⇒ feldolgozott állati termékek
- ⇒ állati takarmányok
- ⇒ a mezőgazdasági termelésben használt termékek és szerek, illetve ezek felhasználása
- ⇒ **akvakultúra** (beleértve az ehető tengeri algákat)
- ⇒ a vadon termő növények begyűjtése
- ⇒ bioélesztő
- ⇒ **2012-től: a biobor előállítása**

## Címkézési szabályok

Az EU-ban használatos megnevezések:

*ökológiai / biológiai / organikus*

A gazdasági szereplőknek az ökogazdálkodási ellenőrzési és tanúsítási rendszer megszervezésére, az ellenőrző és tanúsító testületek / az ökológiai gazdálkodásban működő ellenőrző szervek ellenőrző és felvigyázó szerveinek jóváhagyására vonatkozó szabályokat jóváhagyó 895/2016sz. Rendelet, az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel.

**Minősített ökológiai termék**



**RO-ECO-000**  
**AGRICULTURA**  
**UE/NON-UE**

## AZ ÖKOLÓGIAI TERMELÉS CÉLJA

⇒ magas színvonalú termékek beszerzése olyan folyamatokon keresztül, amelyek nem károsítják a környezetet, az emberi egészséget, a növényeket és az állatokat

Szerződéskötés  
egy ellenőrző  
és tanúsító  
szervezettel

Az ellenőrző és  
minősítő  
szervezet  
megfelelő  
igazolásának  
kiadása.

A rendszer  
regisztrálása a  
mezőgazdasági  
igazságságon  
( DAJ-nál)



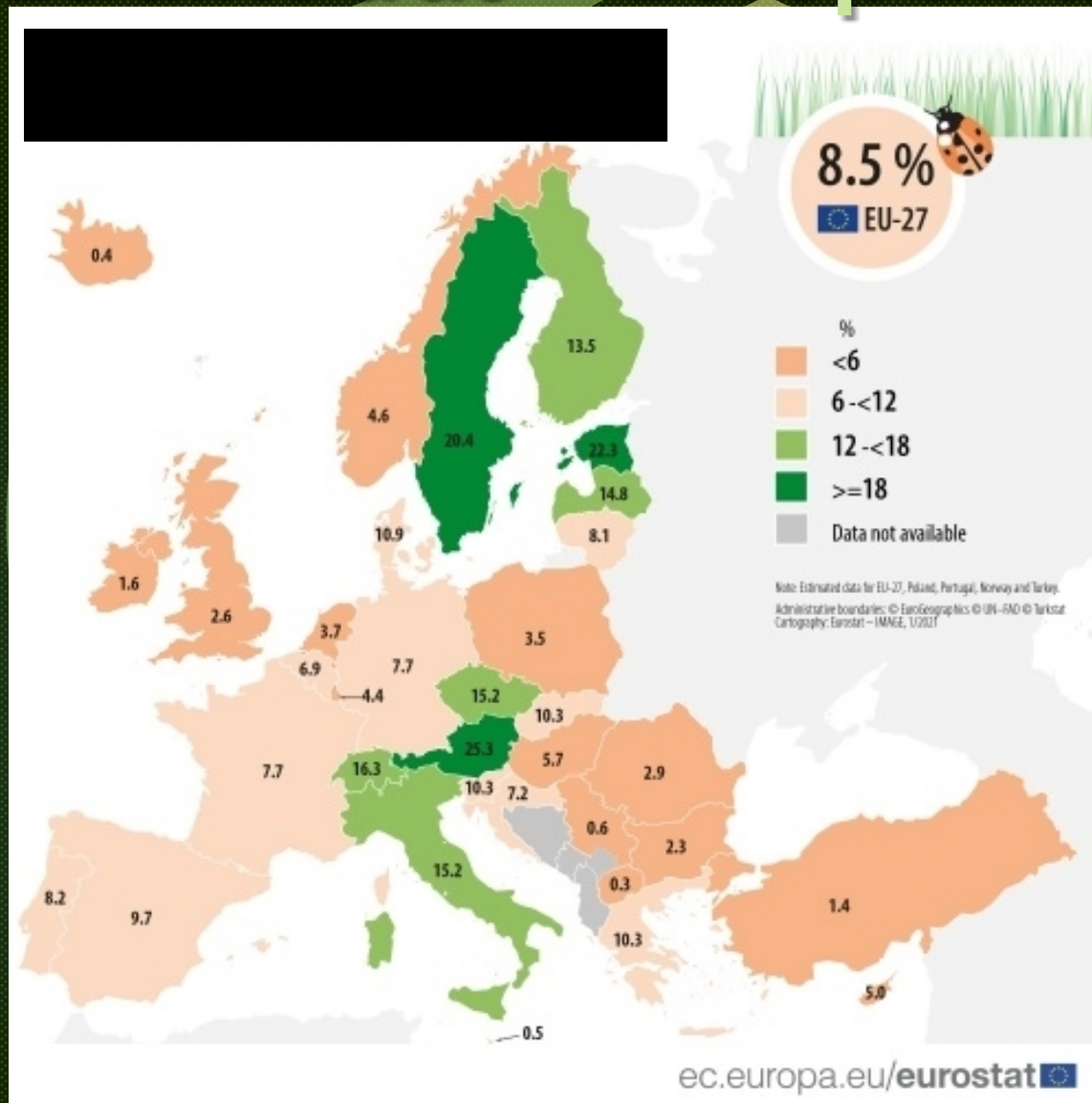
## Öko tanúsított termékek



## Az ökotgazdálkodási ágazat fejlődési mutatói

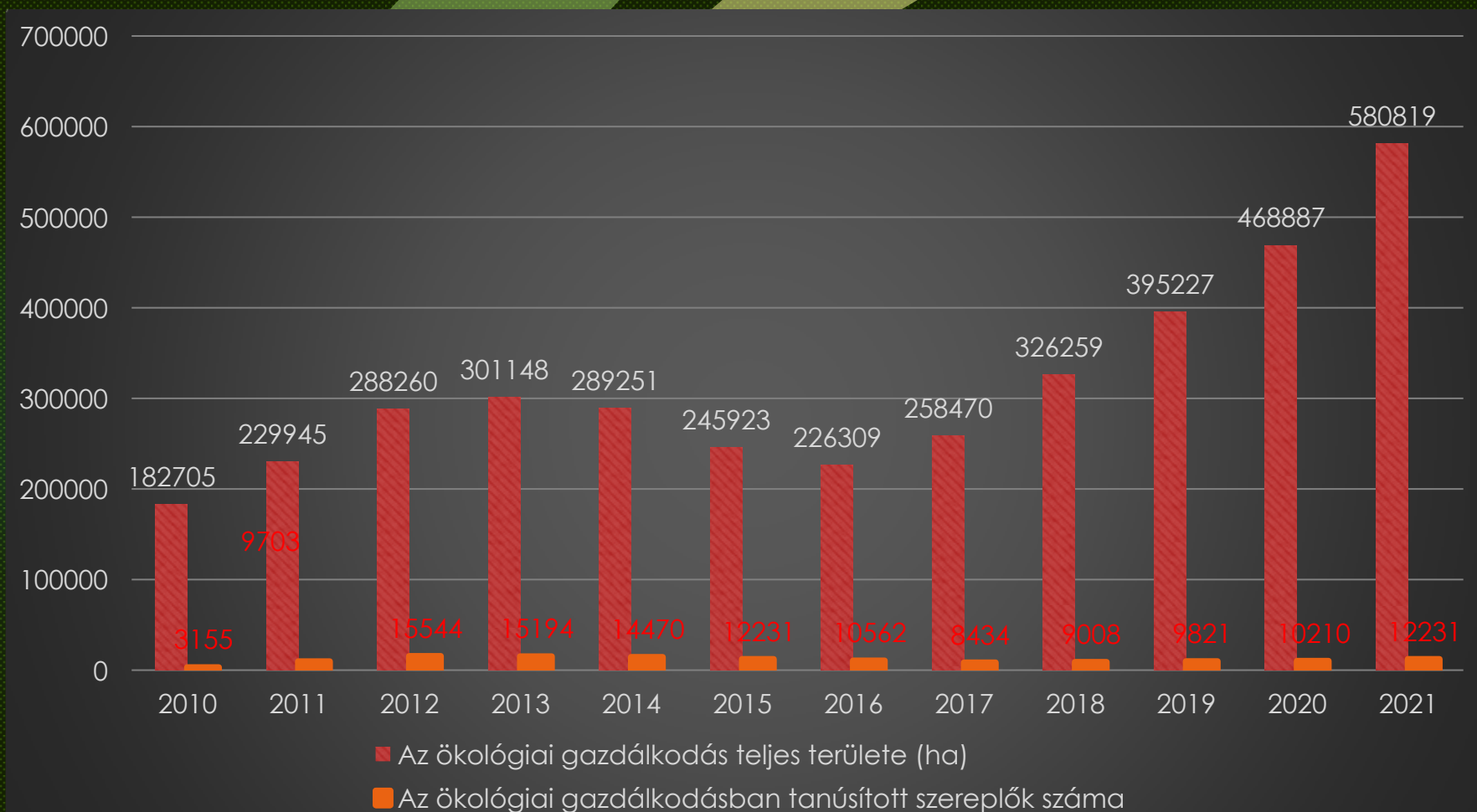
- Gazdasági szereplők száma
- Megművelt terület
- Terméshozam

## Biogazdálkodás – Európába





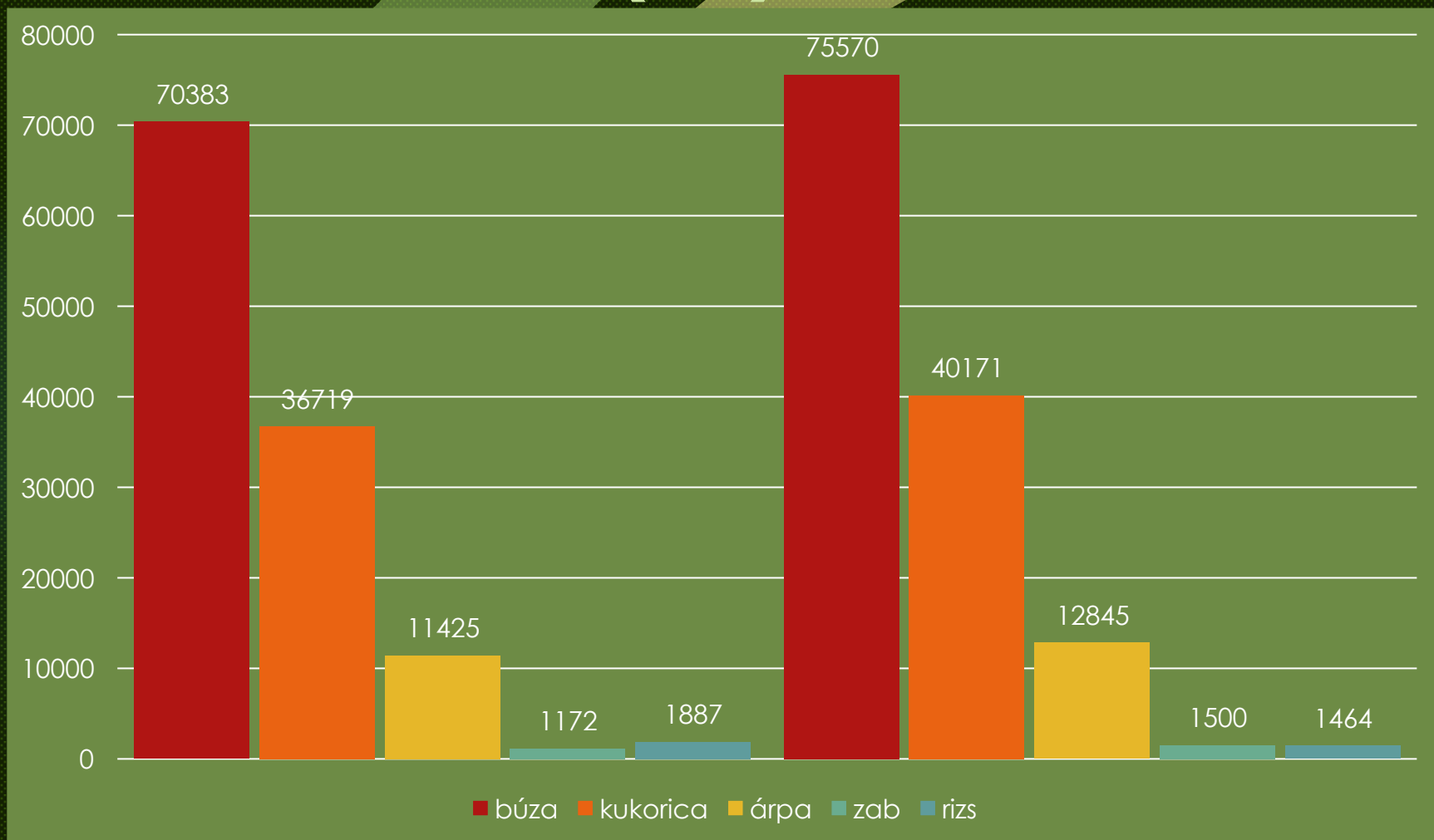
## Operátorok és felületek dinamikája az ökológiai gazdálkodásban 2010-2021



## A termesztett terület alakulása

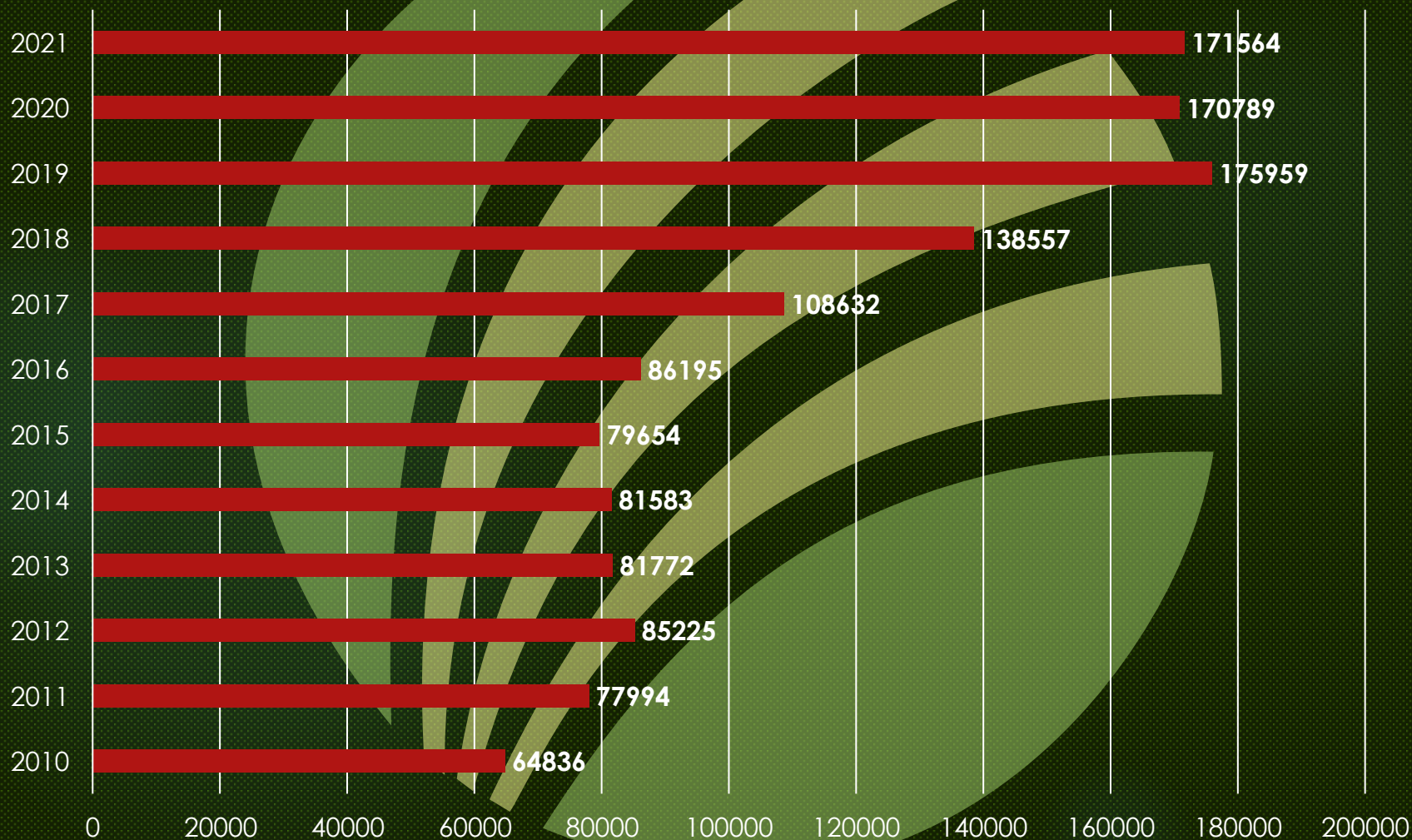


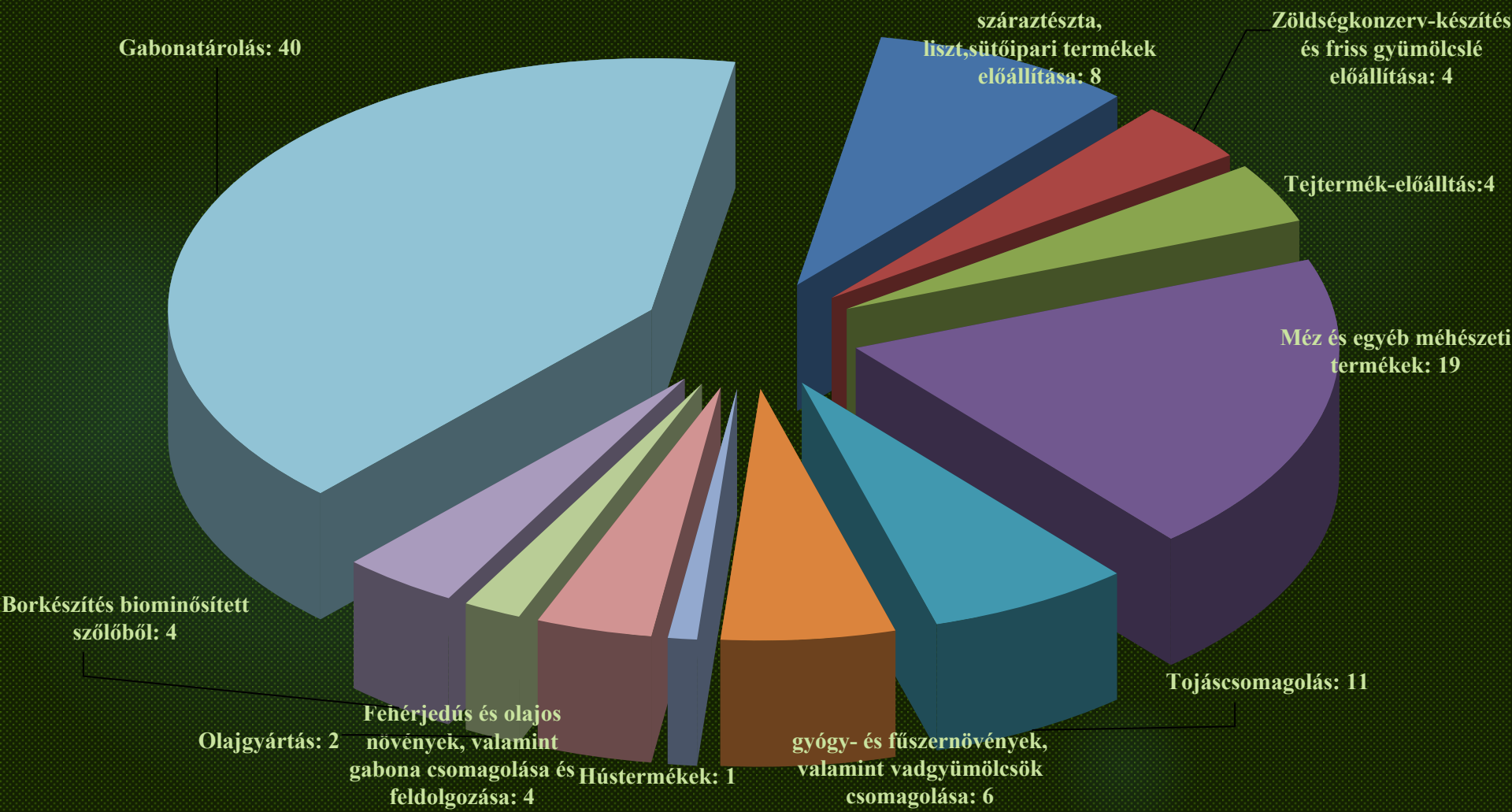
## A gabonafélékkel termesztett teljes terület alakulása (ha)





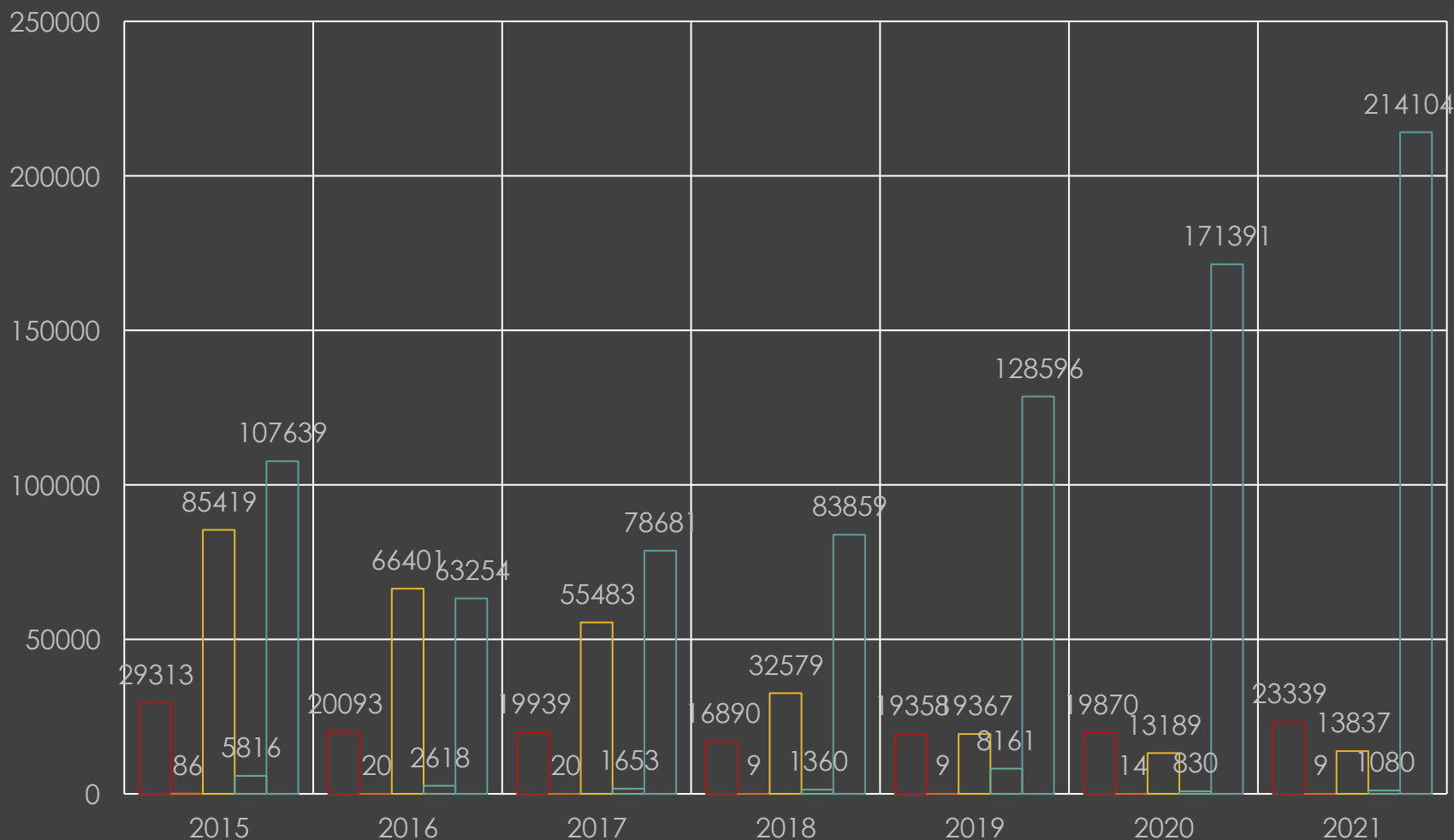
## Az tanusított ökológiai méhcsaládok számának alakulása 2010-2021





### Állattenyésztési helyzet

■ szarvasmarha ■ sertés ■ juh ■ kecske ■ szárnyas





**A gazdasági szereplők  
bejegyzése  
az ökotgazdálkodási ellenőrző  
rendszerbe**

- ▶ Vonatkozó jogszabály: **A 2013. november 6-i 1253. sz. Rendelet, amely jóváhagyja a gazdasági szereplőknek az öko-gazdálkodási ellenőrzési rendszerbe történő bejegyzését illető szabályokat**
- ▶ **A gazdasági szereplők kötelesek évente tevékenységükre vonatkozóan bejelentést tenni a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériumban (MADR), a megyei és a Bukarest municípiumi mezőgazdasági igazgatóságokon (DAJ) keresztül, az alábbi határidőig :**
  - ▶ **Május 16. (utolsó jelentkezési nap), illetve**
  - ▶ **December 15.**
    - ▶ a következő területeken tevékenykedő gazdasági szereplők: feldolgozás, kereskedelem a belpiacon és/vagy a közösségi piacon, behozatal, kivitel, spontán flóra és akvakultúra,
    - ▶ azok a gazdasági szereplők, akik ez alkalommal lépnek először a rendszerbe és nem igényelnek pénzügyi támogatást.
- ▶ **A gazdasági szereplők az alábbiak szerint jegyeztethetik be magukat a mezőgazdasági igazgatóságnál: :**
  - ▶ **személyesen**, a kinyomtatott papírok benyújtásával, vagy az elektronikus aláírással ellátott számítógépes változat elküldésével,

- ▶ Azok a gazdasági szereplők, amelyeknek több megye területén van mezőgazdasági telephelye, csak abban a megyében, mezőgazdasági igazgatóságnál kell hogy benyújtsák a bejegyzési kérvényt, amely megyében a gazdaság székhelye működik; a bejegyzési kérvényben kötelezően fel kell tüntetni minden telephelyet, az összes megyéből.
- ▶ A bejegyzési kérvényekhez az alábbi iratokat kell kötelezően mellékelni:
  - ▶ a gazdasági szereplő és az ellenőrző szerv között megkötött szerződést, erre a kérvényben is utalni kell;
  - ▶ saját felelősségű nyilatkozatot az ökológiai ellenőrző rendszerbe történő beiratkozáshoz szükséges iratok meglétéről, ezt a **9. mellékletben** szereplő modell szerint kell kitölteni.
- ▶ A gazdasági szereplők bejegyzési kérvényeit a megyei mezőgazdasági igazgatóság véleményezi, illetve hagyja jóvá.
- ▶ Azok a gazdasági szereplők, akik már bejegyeztették tevékenységüket, szükség esetén bejegyzési kérvényükhöz utólag módosítást nyújthatnak be, ehhez ki kell tölteniük és be kell nyújtaniuk **az ökológiai ellenőrző rendszerbe történő bejegyzéshez eredetileg benyújtott kérvényt módosító saját felelősségű nyilatkozatot**, a 1253/2013. sz. Minisztériumi Rendelet 13. sz. melléklete szerint.



- ▶ Abban az esetben, ha a gazdasági szereplő az ökológiai rendszerből történő **visszalépés mellett dönt, köteles értesíteni azt a megyei mezőgazdasági igazgatóságot**, amelyhez benyújtotta bejegyzési kérelmét, ehhez a 1253/2013. sz. Minisztériumi Rendelet 14. sz. mellékletében feltüntetett űrlapot kell kitöltenie és benyújtania.
- ▶ **A mezőgazdasági igazgatóság 7 munkanapon belül a visszalépési kérvény másolatát elküldi annak az ellenőrző szervnek**, amellyel a gazdasági szereplő szerződést kötött.
- ▶ Abban az esetben, ha egy gazdasági szereplő lényegesen eltér az ökológiai rendszert szabályozó előírásoktól, és emiatt az ellenőrző szerv kizárja az ökológiai rendszerből (az ellenőrző szervek által a gazdasági szereplők felé fogantatható büntetések listájának megfelelően), **a gazdasági szereplő a kizárást követő 5 éven belül nem nyújthat be újabb bejegyzési kérelmet.**

- ▶ Egy gazdasági szereplő akkor tekinthető az ökogazdálkodási rendszer tagjának, ha eleget tesz a **834/2007/EK Rendelet 28. cikke (1) bekezdésének**, azaz:
  - ▶ Ha tevékenységét bejelentette az illetékes hatóságnál, illetve a mezőgazdasági igazgatóságnál letette az ökogazdálkodási rendszerbe történő bejegyzési kérelmét;
  - ▶ Ha tevékenységét (gazdaságát/vállalkozását) alávetette az ellenőrzési rendszernek (szerződést kötött egy ökogazdálkodási ellenőrző és tanúsító szervvel).
- ▶ Az a gazdasági szereplő, aki követi a az ökogazdálkodási ellenőrzési rendszer specifikus előírásait, erre vonatkozó **bizonyító okiratot** kap (*certificat de conformitate / master certificat / certificat de confirmare a conversiei*) az ellenőrző és tanúsító szervtől, a **834/2007/EK Rendelet 29. cikke** előírásainak megfelelően.

## *Az ökotgazdálkodásra vonatkozó jogi szabályozás Romániában*



## Európai Közösségi jogi szabályozás

- **A Tanács 2007. június 28-i 834/2007/EK Rendelete** az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről, valamint a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- **A Bizottság 2008. szeptember 5-i 889/2008/EK Rendelete** a Tanácsnak az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről szóló 834/2007/EK Rendelete részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról az ökológiai termelés, a címkézés és az ellenőrzés tekintetében
- **A Bizottság 2007. október 23-i 1235/2007/EK Rendelete** az egyes gyümölcs- és zöldségfélék belépési árának meghatározására szolgáló behozatali átalányértékek megállapításáról
- **Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 882/2004/EK Rendelete** a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről



## Nemzeti jogi szabályozás (1.)

- Az ökoélelmiszerekre vonatkozó 34/2000 sz. Sürgősségi Rendelet
- Az ökogazdálkodási ellenőrzési rendszer megszervezésére vonatkozó szabályokat jóváhagyó 181/2012 sz. Rendelet
- A gazdasági szereplőknek az ökogazdálkodási ellenőrzési rendszerbe történő bejegyzésére vonatkozó szabályokat jóváhagyó 1253/2013 sz. Rendelet, az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel
- „A Tanácsnak az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről, valamint a 2092/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. június 28-i 834/2007/EK Rendeletében” foglalt **előírások betartása érdekében szükséges intézkedésekre és büntetésekre vonatkozó 131/2013 sz. Kormányhatározat**

## Nemzeti jogi szabályozás (2.)

- Az ökoélelmiszerek harmadik országokból történő behozatalának engedélyezésére vonatkozó nemzeti szabályozást jóváhagyó 51/2010 sz. Rendelet
- A Mezőgazdasági, Élelmiszerügyi és Erdészeti Miniszter és az Országos Fogyasztóvédelmi Hatóság 417/110/2002 sz. Rendelete az ökoélelmiszerek címkézésére vonatkozó specifikus szabályok jóváhagyására vonatkozóan
- Az ökokogazdálkodási ágazatban előállított mezőgazdasági termékek minőségének emelésére nyújtott specifikus támogatásokra vonatkozó 759/2010 sz. Határozat, az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel
- Az ökokogazdálkodási ágazatban előállított mezőgazdasági termékek minőségének emelésére nyújtott specifikus támogatásokra benyújtott igénylések kizárására és a kifizetési összegek csökkentésére vonatkozó 17/2011 sz. Rendelet, az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel.

***A gazdasági szereplők számára  
az ökotgazdálkodási ágazatban  
nyújtott támogatások***



## A gazdák támogatása 2010–2014-ben (1.)

- Az ökológiai ellenőrzési rendszerbe beiratkozott gazdasági szereplők támogatása az alábbiak szerint történt:
  - ▶ **Átállásban levő gazdaságok esetében: a 759/2010 sz. Kormányhatározatnak megfelelően.**
  - ▶ **A tanúsított gazdaságok esetében: a 2007-2013-as Nemzet Vidékfejlesztési Terv szerint.**

**Az átállási időben nyújtott specifikus pénztámogatást** Az ökológiai ágazatban előállított **mezőgazdasági termékek minőségének emelésére nyújtott specifikus támogatásokra vonatkozó**, az utólagos módosításokkal és kiegészítésekkel ellátott **759/2010 sz. Kormányhatározat** szabályozza. A leosztott összegek:

  - ▶ **2010-es évben: 3.098.000 euro,**
  - ▶ **2011-es évben: 4.098.000 euro,**
  - ▶ **2012-es évben: 7.050.000 euro,**
  - ▶ **2013-es évben: 4.098.000 euro.**
- **A 2013-as évre vonatkozóan a támogatási szabályozás kiegészült egy de minimis támogatási kormányhatározattal, amely értelmében 10 600 000 lejű ítétek oda.**
  - ▶ **A támogatottak száma hozzávetőleg 9600.**
  - ▶ **Az alábbi méretű gazdasággal bírók részesültek támogatásban:**
    - ▶ **0,30 ha–5 ha (beleértve a felső értéket is),**
    - ▶ **5,1 ha–20 ha.**
  - **A támogatás mértéke:**
    - a) **1180 lej, azaz 270 euro értékű összeg, amely megfelel az ökológiai rendszerbe beiratkozott, zöldségtermesztési ágazatban dolgozó, 0,30 ha–5 ha nagyságú gazdasággal rendelkező gazdasági szereplők számára 2013-ban 2012-höz viszonyított pénztámogatások kiegyenlítésének**
    - b) **845 lej, azaz 192 euro értékű összeg, amely megfelel az ökológiai rendszerbe beiratkozott, zöldségtermesztési ágazatban dolgozó, 5,1 ha–20 ha nagyságú gazdasággal rendelkező gazdasági szereplők számára 2013-ban 2012-höz viszonyított pénztámogatások kiegyenlítésének**
- **A 2014 –es évben: 7 098 000 euro.**



## A gazdák támogatása 2010–2014-ben (2.)

### Kifizetések a tanúsított ökológiai gazdálkodások számára:

2007–2013-as NVP, 2.1.4. sz. Intézkedés: agrár-környezetvédelmi kifizetések, 5. csomag: ökológiai gazdálkodás

- 162 €/ha – szántóföldi növényállományok (beleértve a takarmánynövény-állományokat);
- 335 €/ha - zöldségállományok (beleértve a gomba- és burgonyaállományokat);
- 393 €/ha - gyümölcsösök
- 393 €/ha - szőlősök;
- 270 €/ha – gyógy- és fűszernövény-állományok.

• Ezen kívül, az 1.2.1-es intézkedés, „A mezőgazdasági vállalatok korszerűsítése”, és az 1.2.3-as intézkedés, „A mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelése” keretében az ökogazdálkodási ellenőrzési rendszerbe

bejegyzett

gazdasági szereplők a kiválasztási kritériumokat illetően előnyz élveztek a konvencionális

mezőgazdaságban működő termelőkhez és feldolgozókhöz viszonyítva: **5, illetve 10 ponttal kaptak többet, mivel beiratkoztak az ellenőrzési rendszerbe és ökorendszerben gazdálkodnak.**

• A bioméhészeti ágazat 2011-2013-ban a Nemzeti Méhészeti Terv keretében **kapott**

támogatást. A 2011-es, 2012-es és 2013-as évben leosztott támogatások összértéke **10 886 824 euro**, közösségi társfinanszírozás.

## Támogatási formák az új Nemzeti Vidékfejlesztési Programban

- A 2014-2020-as NVP **11-es, Ökológiai gazdálkodás Intézkedése** keretében az ökológiai gazdálkodási rendszerbe bejegyzett, aktívan működő gazdák támogatást nyernek mind:
  - az ökológiai gazdálkodásra történő átállás érdekében végzett tevékenységekre (11.1-es alintézkedés), mind
  - az ökomünősítés fenntartásáért (11.2-es alintézkedés).

## Támogatási formák az új Nemzeti Vidékfejlesztési Programban

Intézkedési csomag	11.1 alintézkedés	11.2 alintézkedés
<b>1.csomag</b> – szántóföldi növényállományok (beleértve a takarmánynövény-állományokat)	293 EUR/ha/év*	218EUR/ha/év*
<b>2. csomag</b> – zöldségállományok	500 EUR/ha/év **	431 EUR/ha/év **
<b>3. csomag</b> – gyümölcsösök	620 EUR/ha/év **	442 EUR/ha/év **
<b>4. csomag</b> – szőlősök	530 EUR/ha/év **	479 EUR/ha/év **
<b>5. csomag</b> – gyógy- és fűszernövény-állományok	365 EUR/ha/év **	350 EUR/ha/év **
<b>6. csomag</b> – állandó gyepterület	6.1.Nemzeti szinten alkalmazandó csomagvállalás nélkül M10 143EUR/ha/év **	6.2.Nemzeti szinten alkalmazandó csomagvállalás nélkül M10 129 EUR/ha/év
	6.1.Nemzeti szinten alkalmazandó csomagvállalás nélkül M10 39*EUR/ha/év **	6.2.Nemzeti szinten alkalmazandó csomagvállalás nélkül M10 73 EUR/ha/év

\*- amelyből 11 EUR/ha/év tranzakciós költség ellenőrzés és tanúsítás

\*\* - amelyből 17 EUR/ha/év tranzakciós költség ellenőrzés és tanúsítás



## Támogatási formák az új Nemzeti Vidékfejlesztési Programban

- **Az 11-es intézkedésen alapuló kifizetések összeadódnak a terület-alapú kifizetésekkel:** direkt kifizetések, a 13-as, Természeti vagy egyéb, specifikus hátrányokkal küzdő területek intézkedésen alapuló kifizetések. A 11-es Ökogazdálkodási intézkedésnek csak az 1-es és 2-es alintézkedései kombinálhatók a 10.1-es Agrár-környezetvédelem és klíma alintézkedés 4-es és 5-ös csomagjával.

Ugyanakkor 2014-2020-as NVP támogatja az ökogazdálkodási beruházásokat: az ágazat számára tervezett támogatások 20%-kal meghaladják a többi támogatott számára tervezettet (anélkül, hogy meghaladná a projektek maximálisan támogatható értékének a 90%-át), az alábbi intézkedések/alintézkedések keretében:

- 4.1-es alintézkedés, mezőgazdasági vállalkozásokat érintő beruházások,
- 4.1a alintézkedés, gyümölcsösöket érintő beruházások.



## Perspektívák

## ***A román biotermék imázsa gondokkal küszködik a közösségi piacon!***

- Nincsenek/kevés a termelői és feldogozói egyesület, valamint a hagyomány (a biogazdálkodás a kereslet nyomására és a magasabb árak révén fejlődik)
- A Romániában működő ellenőrző és minősítő szervek közül néhánynak alacsony a hitele/ismertsége
- A nem „öko-konform” minőségű román termékek körüli ismételt botrányok
- A koherens politika hiánya az egymást követő román kormányok részéről az ökogazdálkodásra, a képzésre és szaktanácsadásra, a szükséges bevizsgálásokat szolgáltató Laboratórium létrehozására vonatkozóan

## *A szakminisztérium (MADR) politikája az öko-gazdálkodással kapcsolatos bírálatok tekintetében*

- 2012. augusztus 16-i 181. sz. RENDELET, megjelent a 2012. augusztus 27-i, 613. sz. Hivatalos Közlönyben
- A 2013. július 30-án kelt 255.560 sz. értesítés az Ellenőrző és Tanúsító Szervek (OIC) felé
- A szakminisztérium képviselőinek találkozása a Romániai OIC képviselőivel (2013.09.30.)

## *A romániai ökológazdálkodási helyzet jobbításának lehetséges útjai*

- Termelői és feldolgozó szervezetek, amelyek képviselik az ágazat érdekeit a szaktárca, a Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökség (APIA), az Országos Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Hatóság (ANSVSA) előtt
- Magánkezdemenyvezésű projektek a szaktanácsadás terén (FibL, német és osztrák egyesületek, tanintézmények stb.)
- Egyéb javaslatok?



## *Sikeres projektek az ökotgazdálkodás terén*

- fehérjedús növények (szója, csillagfürt, borsó, bab).
- speciális gabonafélék (tönköly)
- napraforgó, repce
- olajlen
- olajtök
- gyümölcsstermesztés

## A ökotgazdálkodási termelési projektek alapvető követelményei

- A mezőgazdasági terület minimális nagysága: 150 ha
- Az állományok létesítéséhez, műveléséhez és betakarításához szükséges gépi és más műszaki felszerelés
- Rövid idejű tárolási, minimális kondicionálási lehetőség
- Nyitottság a folyamatos tanulásra
- Hosszú távú fejlesztés elvének követése

# BIOTERRA



**Köszönöm a figyelmet!**